

(Veera Järvinen)

Kennel Nugadogin

Iloinen tervehdys Hovawart-lehden lukijoille täältä Merikarvialta, Suomen Satakunnasta. Olen Mari Marttila ja kasvatan hovawartteja nyt neljäntoista vuotta kennelnimellä Nugadogin. Pentueita meille on syntynyt yhteensä 13, kymmenestä eri nartusta. Kaiken kaikkiaan pikkuisia hovawart-lapsia maailmalle olemme laittaneet aikojen saatossa jo 95 kappaletta. Perheeseemme kuuluu minun ja tulevan mieheni Jarin lisäksi kolme lasta: Jesse 14 vuotta, Tiia 10 vuotta ja Riku 7 vuotta. Silloin tällöin meillä vierailevat myös Jarin pojat Aleksi 14 vuotta ja Valtteri 12 vuotta. Koirakansalaisia edustavat laumassamme nykyään hovawartit Zara ja Lotta sekä mittelspitzit Ruusa ja Ronja. Harrastuksina meillä nelijalkaisten ystäviemme kanssa ovat näyttelyt, tottelevaisuus, agility ja mahdollisuuksien mukaan myös haku. Kirjavuutta ryhmäämme lisäävät vielä kissat Luru ja Oggy, hamsteri Laikku sekä belgianjättikani Miina. Väkeä täällä ”meidän mäellä” riittää siis vilistämään välillä ihan ruuhkaksi asti. Työkseeni olen pienryhmän tuntiopettajana Merikarvian yläkoulussa, joten minulle elämä on yhtä kasvatusta päivästä toiseen.

Elämäni on lapsuudesta saakka kuulunut koiria. Kasvoin saksanpaimenkoira Ceron huolellisessa vartioinnissa ja hoidin rakkautella Ceron seuraajaa, labradorinnoutaja Rikua. Opiskeluaikoinani ostin ensimmäiseksi omaksi koirakseni kultaisenoutajan Jakin. Jaki sai pian kaverikseen toisen kultsun, Ricon. Eron myötä Rico jatkoi elämänsä eri taloudessa ja minulle tuli aika miettiä Jakille kaveria. Katselin koirakirjoja ja etsin sopivaa rotua. Pidin paljon kultaisenoutajan ulkonäöstä, mutta rodun arkuus häiritsti. Halusin koiran oikein isolla K:lla, rodun joka kykenisi vartioimaan, jonka kanssa voisi monipuolisesti harrastaa ja joka olisi terve. Lopulta totesin kaikkien teiden vievän yhteen ja ainoaan rotuun: hovawarttiin. Ensimmäisen hoffini ostin vuonna 1993 Kanasen Outilta. Nuga, eli virallisemmin Danahoffin

Babette (Sateenkaaren Kings Way – Hova Bonde’s Demsey) oli melkoinen pakkaus. En koko sen elämän aikana nähnyt, että neiti olisi mitään pelännyt. Se oli melko pienikokoinen, mutta vahvaluonteinen, omistajaansa palvova narttu. Kun se oli noin vuoden ikäinen, jouduin työhön, jossa matkoineen päiväni pituudeksi tuli kymmenen tuntia. Nuga reagoi tähän valtavaan yksinolon määrään repimällä kaiken mahdollisen. Aiemmin asiallinen koira alkoi tuhota ja touhuta minkä ehti. Sisäsiisteys katosi kuin sitä ei olisi ikinä ollutkaan ja hyvät tavat muuttuivat huonoiksi. Ajattelin, että tämä oli tässä; ei minusta ole pitämään koiraa, kun kerran joudun sitä noin paljon yksin pitämään. Päädyin luopumaan Nugasta. Luulin jo hovawart-urani jääneen lyhyeksi, kunnes kohtalo kai puuttui peliin. Olin saanut kuulla, kuinka huonosti neitiä pidettiin, ja hain sen pois noin vuoden kuluttua ”luovuttamisesta”. Koira tuli heti luokseni, kuin olisi ollut vain hoidossa. Siitä alkoi yhteinen taipaleemme uudelleen, aivan erilaisena kuin se alkuun oli näyttänyt. Kasvoimme tiukasti yhteen, eikä mistään häi-

Danahoffin Babette

Nugadogin Cata Susan & Geysir (Päivi Seppälä)

riökäytöksestä voinut enää puhuakaan. Toki työnikin oli sittemmin jo vaihtunut. Tein Nugalla kaksi pentuetta, joista jälkimmäisen hedelmää korjaan edelleen tänä päivänä.

Nugadogin kennelin ensimmäinen pentue toteutui pitkälti koirani kasvattajan ohjauksessa vuonna 1997 (1+6). Tämän A-lauman pennuista, jossa emänä oli siis Nuga ja isänä Danahoffin Aquarius, sijoitin yhden nartun; Aquilan ja teitin sillä pentueenkin, kennelini C-pentueen (1+5), jossa oli isänä JK1 Hayaklause Bonanza. Pentueesta tunnetuimmaksi nousi Cata Susan eli Äxy, joka oli parina vuonna kymmenen parhaan joukossa Suomen agility-hovawart-tilastossa. Tästä C-pentueesta sijoitin Cujo Camilionin ja tein sillä puolestaan kennelini F-pentueen (2+5), jossa oli isänä BH Hesiodos Pan Lorbass vuonna 2003. Tähän F-pentueeseen kuitenkin päättyi A-pentueen ”linja” omassa kasvatusstyössäni. Sen sijaan Nugan toinen vauvalauma, eli kennelini B-pentue (4+2) on hyvin merkityksellinen kasva-

tustyölleni tänäkin päivänä. Tälle pentueelle isää suunnitellessani olin jo ehtinyt itsekkin perehtyä paremmin asioihin. Olin usein tekemisissä kennel Sateenkaaren Airi Säen kanssa, joka opettikin minulle koirien koulutuksesta ja kasvatuksesta todella paljon. Hän lisäsi myös perehtyneisyyttäni hovawartrodusta kärsivällisesti loputtomiin kysymyksiini vastaten. Hän omisti uroksen nimeltään Sateenkaaren Jalokivi Jaspis, johon olin auttamattoman ihastunut. Ilokseni Airi antoi sitä sulhoksi Nugalle, ja B-pentue sai alkunsa. Muistan vieläkin sen hetken, kun kokenut ja tyttösen loputtomaan leikkiin kyllästynyt vahva uros kiepsautti nartun päättäväisesti tämän ilmahypyn aikana ympäri itselleen sopivaan asentoon ja hoisi homman niin, että meille syntyi pirtteä vauvalauma lokakuun ensimmäisenä päivänä vuonna 1998.

B-pentueesta meidän perheeseemme jäi sattuman kautta uros Nugadogin Bravur, alias Uki. Se oli energinen ja toimielias poika, joka rakasti kaikkea tekemistä. Sen kanssa sain tähän astisen elämäni ainoan BIS1-voiton, kun voitimme Harjavallan ryhmänäyttelyssä silloin vielä näyttelyissä käytössä olleen BIS-pentukilpailun. Seuraavaksi olimme Raumalla BIS-pentu kolmosena. Nämä ovat kyllä jääneet mieleen! Sertinkin poika näyttelymatkoiltaan sitten aikoinaan sai, mutta kovin paljon emme näyttelyssä loppujen lopuksi käyneet. Uki oli melko matala ja sillä oli harmahtava pohjavilla ja päätinkin jättää pojan kokonaan jalostushommista. Tästä syystä ei sitten kovasti kehikään kierrelty. Luonnetestissä kävimme tuloksella +154 pistettä ja BH -kokeen suoritimme hyväksytysti. Muuten pojan kanssa oltiin pääasiassa kotioiloissa. Ukin siskolla, sijoitukseen laittamallani Biancalla tein kennelillemme D-pentueen (3+3), jossa isänä oli Fin MVA JK2 Tuulihovin Hamlet. Tästäkään pentueesta en ole kuitenkaan käyttänyt koiria jalostukseen. Olin kovasti mieltynyt B-pentueessa olleisiin koiriin ja halusin tehdä siitä vielä toisen pentueen. Kysyinkin sitten vuokralle

Nugadogin Erityinen (Katariina Mäkinen)

Nugadogin Hohde (Mari Minkkinen)

kasvattiani Bon Bonia, eli Popoa Raumalta. Omistajat olivat myötämielisiä hankkeelle, joten aloin katsella upeaa poikaa isäksi tuleville nassikoille. Airi Sae oli tuonut Ruotsista muutamaa vuotta aiemmin Lorbakseksi (Hesiodos Pan Lorbass) kutsutun kullan värisen uroksen, johon olin tutustunut jo sen ollessa seitsenviikkoinen. Sain seurata pojan kehitystä yhteisissä treeneissämme ja muutenkin ollessamme melko usein tekemisissä. En voinut olla pitämättä tuosta upeasta pojasta. Se oli sopivan kokoinen, komea ja runsasturkkinen. Luonne oli hyvin iloinen, rohkea ja oppivainen. Sillä oli sopivasti miellyttämis halua ja kuitenkin myös itsenäisyyttä. Tästä pojasta halusin Popolle deittiseuraa. Airin myötämielisellä vaikutuksella ja parin ahkeralla toimituksella alkunsa sai pentusarja E (6+2), joka näki päivän valon tammikuussa 2002. Tämän pentueen myötä maailmaan oli syntynyt koira, josta tulisi minulle enemmän kuin koira, sieluni kumppani. Tämä koira oli Tatsi, eli Nugadogin Erityinen.

En ollut niihin aikoihin suunnitellut ottavani toista hovawarttia, mutta käteeni oli syntynyt koira, joka oli kuin juuri meille suunniteltu. Tatsi oli kaunis jo aivan vastasyntyneenä, ja siinä oli nimensä mukaan jotain todella erityistä. Kun se alkoi touhuta ja puuhailla pentueen mukana viikkojen edetessä, pidin siitä kokoajan vain enemmän. Sanoin miehelleni, etten maltaisi millään myydä tuota yhtä kultaista tyttöä, sillä siinä on sitä jotain. Mieheni sanoi, että sitten pitää vain kaikille sanoa, ettei se ole myynnissä! Näin olimme tehneet erittäin hyväksi koituvan ratkaisun ja Tatsi jäi taloon. Pitkästä aikaa aloin taas kierrellä oman hovawartin kanssa näyttelyissä. Ja kuinka kivasti meillä menikään! Tatsi menestyi aivan upeasti kehissä ja käyttäytyikin niin kauniisti. Sen kanssa näyttelyissä käynti oli puhtaasti iloa. Ennen kuin neiti ehti täyttää 2 vuotta, oli sillä kasassa jo viisi sertiä eri tuomareilta. Koko sen liian lyhyeksi jääneen elämän aikana Tatsin arvosteli yli 40 tuomaria, joilta se sai yhteensä vain kymmenen punaista nauhaa. Loppujen väri oli pinkki. Yhtään sinistä nauhaa emme yhdeltäkään reissulta saaneet. Yli 20 kertaa Tatsi voitti oman luokkansa ja lähes yhtä monta kertaa se sijoittui paras narttu -kehässä. Sille kertyi lopulta kuusi sertiä, kaksi cacibia, kolme varacacibia ja joitain ROP/VSP-sijoituksia sekä veteraaneissa että ”tavallisissa” luokissa. Minua harmitti vain se, kun emme olleet kilpailemassa ollenkaan missään palveluskoirala-

jeissa. Olisi ollut niin mukavaa saada Tatsille se Fin MVA -titteli. Kilpailemattomuus käyttöluokassa johtui minusta. Ensinnäkin kolmen pienen lapsen äitinä on mahdotonta ottaa niin paljon treenaamiseen aikaa, kuin se kilpailuja silmällä pitäen vaatisi. Lisäksi olen aivan mahdoton jännittäjä, ja Ukin BH -kokeen jälkeen jäi ihan kammo siihen jännitystunteeseen. Tatsin osaltakin on kyllä rehellisyyden nimissä todettava, että sillä ei sellaista kovaa paloa ”oikeisiin hommiin” ollutkaan, mitä se sittemmin on onneksi kuitenkin jättänyt kaikkiin jälkeisiinsä. Tatsin valtteja olivat lempeys, rauhallisuus ja pitkämielisyys. Se oli kuin mikäkin halinalle, kun kaikki oli hyvin. Jos sitten kuitenkin tarvittiin vartiokoiraa, ei se kaunis kultainen neiti antanut milliaakaan periksi. Valitettavasti jouduimme senkin tilanteen joskus toteamaan täpähtäneen ohikulkijan hyökättyä pihassa olleen koiramme kimpuun polkupyörän kanssa! Tatsin elämä päättyi traagiseen päivään 21. syyskuuta kuluvaan vuotta, jolloin tyttärenti koulusta tultuaan löysi sen kotoa kuolleena. Vanha rouva oli yrittänyt hypätä lemmikkiportin yli, mutta ilmeisesti jalat olivat liukkaalla klinkkerilaatalla luistaneet, ja hyppy jäänyt huonoksi. Tatsin takajalka oli mennyt puolien välistä ja jäänyt polven taitteesta kiinni portin puoliin kuin ankkuri. Se oli koitatanut jäljistä päätellen taistella itseään irti portista kaikin mahdollisin tavoin pää alaspäin roikkuen. Lopulta se kuitenkin oli hävinnyt taistelun, kun sen kultainen sydän oli todennäköisesti joutunut antamaan periksi pakkautuneen veren, stressin ja taistelun paineessa. Ja minä olin menettänyt viereltäni valtavan paljon...

Olen useasti ajatellut, että tavallaan Tatsi on se minun kantanarttuni, vaikka perinteisen tavan mukaan ajateltuna se luonnollisesti on Nuga. Tatsilla olen kuitenkin tehnyt kolme pentuetta, joista jokaisesta on käytetty tai tullaan käyttämään koiria jalostukseen edelleen. Sen kanssa olin jo päässyt melkoisen hyvin eroon Nugan takana olevien sukulaisten (esim. Anning von der Holländermühlen tausta) pientä kokoa jättävästä vaikutuksesta ja saanut turkkiakin paremmaksi kasvateillani. Ensimmäinen Tatsin vauvakatras oli oikein perinteisen vanhan ajan tyyliin hovawartherran Hoffilove's Ironmanin, eli Ronin kanssa aikaan saatu G-pentue vuonna 2004 (5+4). Tämän pentueen koirat ovat pääasiassa oikeaa tekijätyyppejä. Niille ei ole kotona makoilu tai marjojen poiminta oikein sopinut, vaan useammalle on ollut hyväksi tarjota runsaasti hommia. Yksi tämän pentueen koirista on valitettavasti jo lopetettukin, kun se ei yksinkertaisesti sopinut perheen aja-

Nugadotin Huuma (Arto Saari)

Nugadogin Lahjomaton (Saija Klimoff)

tuksiin kauniista seurakoirasta. Valitettavasti tajusin perheen oikeat tarpeet koiran suhteen liian myöhään. Käyttöpuolella kasvateistani eniten mainetta niittänyt koira; Nugadogin Gentleman on juuri tästä toimeliaasta G-pentueesta. Rocky on kunnostautunut niin tottelevaisuudessa kuin hakupuolellakin. Tottiksessa poika kisaa voittajaluokassa ja haussa on tehnyt komeaa työtä edeten kilpailu per luokka aina voittajaluokkaan asti. Tavoitteena Rockyn omistajalla onkin käyttövalion arvon saaminen urokselleen. Rocky on päässyt jo trefeillekin, ja sen jälkeläisiä asustelee kotimaamme lisäksi Ruotsissa, Tanskassa ja Espanjassa. Osa pennuista on päässyt palveluskoiralajeja harrastaviin koteihin, joten ehkäpä saamme vielä kuulla, millaista potkua niistä löytyy. Yksi Rockyn tyttäristä, ruotsalaiskenne- lin kasvatti Hoffen-Damms Zmilla, jonka emänä on Hoffen-Damms Zäta, muutti meille tänä syksynä Tatsin onnettomuuden jälkeen. Lotta on kerrassaan valloittava blondityttö, jonka kanssa pääsemme kiertelemään kehiä ensi vuoden maaliskuusta lähtien. Näen Lotassa paljon tuttuja piirteitä: juonteita Tatsista ja ominaisuuksia Rockysta. Aika näyttää, minkälainen pakkaus tytöstä sitten iloksemme kasvaa. G-pentueestamme jalostukseen on käytetty myös Geishaa, joka on emänä I-pentueellemme (2+3), jossa puolestaan oli isänä JK2 BH Sateenkaaren Åsknall ja Gloriaa, joka teki Damirazin Catala Cors-ton kanssa J-pentueemme (6+3).

Päätin teettää Tatsilla pentueen upean ja varmaluonteisen Hoffen-Haus Ihringerin kanssa. Tämä oli myös hyvä päätös. Vaikka H-pentueemme koirat eivät ole niin kovia ”hakutykkejä”, kuin G-pennut, on niiden valttina puhtaat A-lonkat koko pentueella, miellyttävät, aktiiviset ja sosiaaliset luonteet sekä hieno ulkonäkö. Ja kyllä näistä tekijöiksikin on, kun vain tehdään. Esimerkiksi voisi nostaa Hypnoosin, joka suoritti BH kokeen vain vuoden ja kolmen kuukauden ikäisenä. Kovasti toivonkin, että omistaja ehtii jatkaa hyvin alkanutta treenailuaan koiran kanssa. Tästä H-pentueesta jätin kotiimme kasvamaan Zaran eli Nugadogin Huuman. Zara on meidän perheellemme juuri sopivasti kaikkea. Se syytty helposti töihin, vaikka tyytyy vain oleilemaankin. Sen kanssa on saatu tuloksia näyttelyissä ja se on ihana perhekoira. Sen luonteelle ehkä kaikkein ominaisimpia

piirteitä ovat todella hyvä oppimiskyky, kuuliaisuus ja kyky nostaa ja laskea virettä tarvittaessa nopeastikin. Zaralla olemmekin tehneet pelastuskoirapuolella kilpailleen BH Kieferhof's Showy Ellekerin, eli Egon kanssa kennelimme viimeisimmän pentueen, M-lauman (6+3), joka lähti juuri lokakuun lopussa suureen maailmaan. Tästä pentueesta sijoitin kauniin neidin alun Nugadogin Mirandan. H-pentueen pojista on tullut minulle paljon tiedusteluita jalostusmielessä, eli tulemme varmasti saamaan lisää jälkeläisiä tälle hienolle sarjalle. Tatsin kolmas pentue toteutettiin Fin KVA Fin MVA uroksen, Hoffen-Haus Johnnie Walkerin kanssa. Tämä K-pentue (4+2) syntyi 2009 ja on vielä nuori, mutta siinäkin on jo näkyvissä halu todellisiin töihin. Pennut ovat tarvinneet huolellisen tapakasvatuksen ja tekemistä, jotta ovat kasvaneet kunnan koirakansalaisiksi. Tämä silti toki on tyyppillistä koirille aina, mutta joskus sitä huomaa, että jotkut vauvasarjat vaativat puuhaa enemmän kuin toiset jne. Tuskinpa ne pentueen isänsä tulokset silti olisi milloinkaan syntyneet, ellei todellista paloa tekemiseen olisi...

Täysin ulkopuolisen linjan hovawarttien kasvatustyöhöni tuo L-pentueemme (2+6), joka syntyi maaliskuussa 2009. Siinä on emänä sijoitusta varten aikoinaan ostamani kaunis ja upealuonteinen Hoffen-Haus Lupicaia (Hoffen-Haus Icebear – Flora vom Illtal) sekä isänä komea ja rauhallinen, upeasti pitkin maailmaa näyttelyissä menestynyt Hoffen-Haus Krug Grande. Nämä Caron ja Ranin pennut ovat pärjänneet jo kiittävästi näyttelyissä ja käyttöpuolella harrastavat ovat saaneet kovasti kehuja kouluttajiltaan. Nugadogin Lahjomaton, alias Topi suorittikin jo tänä syksynä BH -kokeen pois alta, tarkoituksena mahdollisesti jatkaa pelastuskoirapuolella eteenpäin. Mielenkiinnolla seurailen, mitä näistä pennuista kasvaa ja kehittyy. Uutuutta kenneliimme tuo myös mittelpitzit, joiden kasvatuksen aloitan vuoden taitteessa. Jos kaikki menee suunnitellusti, ensimmäinen mittelpentueemme tulee saamaan alkunsa Ruotsissa Hollannista tuodun uroksen aikaan saannoksena.

Hovawarttien kasvatuksessa pidän ensiarvoisen tärkeänä terveyttä. Ilman fyysistä ja henkistä terveyttä ei ole pohjaa, jolle voisi mitään ”rakentaa”. Suomalainen hovawartkanta on maailmalla terveeksi tunnustettu, ja meidän kasvattajien onkin oltava vahvasti mukana turvaamassa tämän asiantilan jatkuminen tulevaisuudessakin. Tässä työssä apuna on rohkea avoimuus kasvattajien kesken. Itse olen vienyt tätä omalta osaltani niin, että minulta kysyttäessä olen kertonut kaiken, mitä tiedossani kysytystä aiheesta kasvattieni osalta on. Yhteistyö rotuyhdistyksen jalostustoimikunnan kanssa on myös edellytys ajan tasalla pysymiseksi. Tässä tietoliikenteessä informaatiokulun tulee olla voimakkaasti kaksisuuntaista, jotta tieto ei jää käyttämättä vaan tulee työkaluksi kaikille, jotka rakkaaseen rotuumme ja sen kehitykseen ovat vaikuttamassa. Terveiden lisäksi ovat jokaiselle työtään kunnioittavalle kasvattajalle rotuun katsomatta varmasti tärkeitä myös kasvattien luonteet ja ulkonäkö. Minulle tärkeää luonteen puolesta on, että kasvattini olisivat sellaisia ”kultaisen keskittien” hovawartteja. Koiria, joiden kanssa omistajat voivat harrastaa onnistuneesti, mutta jotka kestävät myös sen, etteivät voi olla aina omistajaperheensä ja omistajansa huomion jakamattomassa keskipisteessä. En siis ihaile ehdoitta yli kahdensadan luonnetestipisteen saajia, mutten halua kasvattaa myöskään koiria, jot-

Nugadogin Dacapo

ka kovan paikan tullen pinkovat pakoon. Minulla on oma käsitykseni myös termistä ”vain perhekoira”. Olen myynyt paljon koiria perhekoiriksi, eikä se kovastikaan minua harmita, jos kaikki on hyvin. Perhekoiralta vaaditaan mielestäni luonteen osalta todella paljon. Ei ole säännöllisiä treeniakatauluja eikä aina niin säännöllistä päivärytmiäkään. Ainoa alati huomiota antava ihminen on mahdollisesti kävelemään opetteleva nassikka, joka saa turkista tai korvista hyvän otteen, ja siksi sitten käyttääkin kävelytukena. Usein koiraa kehoitetaan väistymään tai menemään pois jaloista... Yhtäkkiä kevätauringon lämmittäessä ja uusien kurssien startatessa innostutaankin taas harrastamaan ja treenaamaan aivan uusia juttuja, ja koiranhan luonnollisesti odotetaan innostuvan, oppivan ja tottelevan. Tässä ei ole mitään vikaa, se on elämää monissa suomalaisissa koiraperheissä. Ihmislasten mielestäni kuuluukin mennä muiden asioiden edelle. He ovat pieniä vain kerran...

On hyvä, jos koira on jo luonteeltaan sellainen, että se kestää stressiä, muutoksia ja vaihtelevuutta. Äärimmäisen kova tai äärimmäisen pehmeä koira ei kestä. Kovaluonteinen kestäisi varmasti muuten, mutta ei niitä pitkiä pimeitä talvikuukausia, jolloin ei tehdäkään juuri mitään. Koska itse elän lapsiperheen arkea, olen kasvattanut tietoisesti ja tiedostamatta pääasiassa sellaiseen elämään sopivia koiria. Ehkä siksi suurin osa kasvateistani onkin lapsiperheissä ”vain kotikoirina”. Jos ne minun nökösilmani elävät siellä onnellisina ja rakastettuina, olen minäkin onnellinen. Näyttelyihin ne olen niin halutessani ainakin tähän saakka saanut viedä. Jos ne siellä pärjäävät ja ovathan ne tänäkin vuonna kivasti pärjänneet, koen todella suurta iloa ja ylpeyttä, mutta vaikka niillä ei olisi valtaisa pokaalien ja ruusukkeiden merta, koen onnistuneeni, jos niiden omat ihmiset ovat saaneet kasvateiltani sen, mitä ovat hovawartilta perheineen odottaneet. Tärkeää minun on kuitenkin huolehtia myös siitä, että ne perheet, joissa halutaan harrastaa, saavat siihen koiransa puolesta mahdollisuuden. Tämä onnistuu vain pyrkimällä ylläpitämään hovawartille tyypillisiä rotuominaisuuksia ja välttämällä liian voimakasta heittäytymistä ”helppona” pidettäviin luonteen piirteisiin. Onhan hovawart kuitenkin vartioiva palveluskoira, ja sitä sen tulee olla jatkossakin.

Koska joillekin pennun ottajille hovawartin vaatima tapakasvatus ym. saattaa tulla yllätyksenä, on minun velvollisuuteni huolehtia siitä, että jokainen pennun ostaja tietää onko hovawart yleensäkin hänelle sopiva rotu, mitä tulossa on jos tähän rotuun päätyy ja miten sen oman pennun kanssa sitten toimitaan ja eletään. Tämän voin turvata olemalla vahvasti läsnä ja käytettävissä koko pennun hankinta prosessin ajan aina ensitiedustelusta sinne kaikkein vaikeimpien päätösten ja luopumisen aikaan asti. Tämän turvatakseni järjestän mm. pentutapaamisia ja erilaisia leirejä kasvateilleni. Teen myös sähköpostiringin aina pentueen ostaneiden väliseen käyttöön ja rohkeaisen muutenkin yhteyden pitoon esim. aikaisempien, mahdollisesti lähellä asuvien kasvattieni omistajiin. Toisiltaan nämä ihmiset oppivat paljon saaden vinkkejä arkipäivän kinkkisiin tilanteisiin. Itse olen ringeissä mukana informaatiolähteenä ja joskus tiedon korjailijana jne. Jotta ihmiset saisivat mahdollisimman hyvin tarpeitaan vastaavan pennun, testautan nykyään kaikki meiltä lähtevät nassikat. Yhdessä pentutestaaajan kanssa sitten hiukan käymme läpi pennunottajia ja testin tuloksia arvioiden kunkin yksilön sopivuutta kuhunkin elämäkuviioon. Pennunostajat saavat koko pentueen testit DVD:llä omakseen, jotta voivat vielä vertailla ryhmän suorituksia keskenään. Vaikka pentujen testaaminen antaa vain suuntaa, on se hyvä lähtötasomittari maailmalle suuntaaville pikkuisille. Sen avulla voin painottaa joitain asioita uuden pennun omistajalle ja auttaa heti alkuunsa häntä ymmärtämään koiransa paremmin. Luonnollisesti ostajan tueksi annan kattavan materiaalipläjäyksen, johon voi palata aina uudelleen ja uudelleen. Kysymykset kun tuppavaat nousemaan eniten esiin vasta käytännön ongelmien ja pulmatilanteiden kautta. Tämä pentua etsivien ihmisten monipuolisempi opastus ja runsaampi vaivannäkö oikeantyyppisen koiran ja kodin yhteen saattamiseksi onkin asia, jossa olen pyrkinyt kehittämään voimakkaasti. Koska minun ei tarvitse myydä yhtään pentua vain siksi, että pääsisin niistä eroon (luojan kiitos!), on minulla nykyään upea mahdollisuus ohjaila sitä, mihin pennut meiltä lähtevät. Olen tullutkin asiassa todella tarkaksi, enkä myy koiraa jos ajattelen hiukankin vaikeuksia olevan tiedossa. Kaiken kaikkiaan voin kuitenkin todeta olleeni todella onnekas kasvattieni kotien suhteen! Meidän pikkutärät ovat saaneet rinnalleen upeita ihmisiä, jotka kantavat niiden henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista hienosti huolta. Sen lisäksi olen saanut monista omistajista itselleni todellisia ystäviä, jotka ovat läsnä elämässäni silloinkin, kun ei puhuta koirista...

Yleisesti hovawartista sanoisin, että se tosiaan on sen huumorintajuinen ihmisen koira, niin kuin usein näkee mainittavan. Se on myös nokkelaälyisen ihmisen koira. Olisi nimittäin hyvä, että voisi olla suurimmaksi osaksi ihan pikkuisen edellä koiransa järjen juoksua. Tämän Airi Sae opetti minulle jo aivan hovawarturani alkumetreillä. Näin välttyään usein huomattavasti vähemmällä monesta hankalasta tilanteesta. Hovawart on hyvin älykäs koira, ja jos se huomaa olevansa edellä isäntäänsä, se ottaa johtajuuden aivan pikkuisin askelmin, ikään kuin huomaamatta. Se on myös hyvin oikeustajuinen koira, ja siksi jyrkästi pienestäkin asiasta rankaiseva omistaja saattaa joutua toteamaan, ettei yhteistyö yksinkertaisesti luista. Toisaalta voidaan sanoa myös, että hovawart on pikkuisen laiskankin ihmisen koira. Sen

Nugadogin Gentleman (Siukku)

turkkihan on mitä helppohoitaisin, eikä vaadi esim. näyttelyyn kovinkaan kummoisia puleerauksia. Mutta onhan hoffi myös urheilullisen ihmisen koira! Se jaksaa ravaajarakenteensa ansiosta juosta aivan varmasti yhtä paljon kuin omistajansakin. Tärkeintä mielestäni on korostaa, että hovawart on koirastaan aidosti kiinnostuneen ihmisen koira: ellei jaksaa pähkäillä sen jälleen kerran niin kummallisia päähänpistoja ja kiinnittää huomiota esim. sen hyvin vähäisiin merkkeihin sietämättömästäkin kivusta, ei ole hovawartinsa arvoinen. Juuri esimerkiksi tuon kivun havaitseminen voi hovawartin korkeasta kipukynnyksestä johtuen olla hankalaa, ellei tunne omaa koiraansa. Kaiken kaikkiaan voin todeta, että hoffiin sopii todella hyvin sellainen lause, jonka joskus joku viisas on päästänyt ilmoille tarkoittaen erityisoppilaita: ellei niitä rakasta, ne tekee hulluiksi!

Jo mainitsemiä kehitymisajatusteni lisäksi haluaisin vielä saada itselleni paljon laajempaa sukutuntemusta hovawarteista. Minua kiinnostaa valtavasti oppia tuntemaan enemmän ja enemmän esimerkiksi saksalaisia ja ruotsalaisia sukuja. Toki silti suomalaisissakin riittää tutkimista, mutta jotenkin mielenkiintoni on herännyt kovempaan kuin ennen noihin rajoja ylittäviin sukuihin. Ihailenkin usein ihmisiä, joilta saa kuulla ”kuin apteekin hyllyltä” tietoa ulkolaisista linjoista monien sukupolvien taa, ihan ilman mitään muistilappuja! Tämän lisäksi olen jo pitkään haaveillut tehostavani omaa käyttöpuolella harrastamistani. Ajatuksenani on, että lasten kasvaessa ja erityispedagogisten yliopisto-opintojeni valmistuessa minulle alkaa jäädä enemmän aikaa

puuhata tavoitteellisesti myös esim. haun parissa. Kun lähin hakuryhmä löytyy noin 60 km päästä, ottaa se koko illan, kun työpäivän päälle lähtee treenailemaan. Mutta joskus vielä... Kaiken kaikkiaan kehittämistä omassa kasvatustyössä olisi paljon, ja tulee aina olemaan. Vielä nytkin, vuosia tätä hommaa tehneenä koen olevani ”vihreä” ja tarvitsevani kaiken tiedon, minkä joku viisaampi minulle antaa. Milloinkaan en ole valmis, enkä milloinkaan ylpisty niin, ettenkö neuvoja vastaan ottaisi niitä rehellisesti tarjoavalta asiantuntijalta.

Loppuun haluan antaa erittäin lämpöiset erityiskiitokseni Airi Säelle kaikesta siitä työstä, jonka hän on tehnyt ohjatakseni minusta, -nuoresta noviisista kasvattajan, joka olisi ennen kaikkea hyväntahtoinen, koiralähtöisesti ajatteleva ja omaa rotuaan rakastavasti jalostava. Airin ansiosta olen saanut kasvatuslinjoihini todella paljon hyvää hänen upeista uroksistaan. Häneltä saamieni tietojen ja taitojen mukaan vielä tänäkin päivänä meillä pitkälti pikkupalleroita niiden synnyttyä hoidellaan. Lisäksi haluan kiittää Anita Lehtosta, joka on myös opettanut minulle hyvin paljon. Hänen kanssaan on todella mielekästä keskustella rotumme nykytilasta, suvuista, tuonneista, vienneistä, vaikuttajista ja oikeastaan ihan kaikesta, vaikka ei aina koiria asia koskikaan. Hänenkin kotonaan kasvaneista hovawarteista olen saanut uusia tuulia ja ominaisuuksia pentueihini. Esimerkiksi kasvattieni näyttelytuloksiin ovat ”Hoffen-Hausilaiset” antaneet hyvää potkua! Anita on ollut se henkilö, joka on kannustanut minut jatkamaan silloin kun olen ollut turhautunut ja lähes laittanut ”hanskat tiskiin”. Lämpimät kiitokset haluan antaa myös monista mukavista retkistä ja hetkistä sekä niin lämpimästä ystävytydestä Katariinalle, Tiinalle, Jannelle, Petralle, Tomille, Päiville, Saijalle ja Annelle sekä hyvästä yhteistyöstä kaikille kasvattieni omistajille. Ilman teitä työni olisi turhaa. Outia kiitän Nugasta, siitä urheasta pienestä hoffineidistä, joka juurrutti minuun rakkauden tähän hienoon rotuun. Viimeisenä, vaikkei lainkaan vähäisimpänä kiitän lapsiani siitä, että he ovat jaksaneet jakaa äidin huomion noiden neljäljakaistemme kanssa sekä rakasta miestäni Jaria, joka kärsivällisesti ”kepoilee” vierelläni ja jaksaa välittää silloinkin kun minä olen aivan puhki ja kiukkuan hänelle koko kiireisen maailmani murheet.

I-pentuja (Titta)